

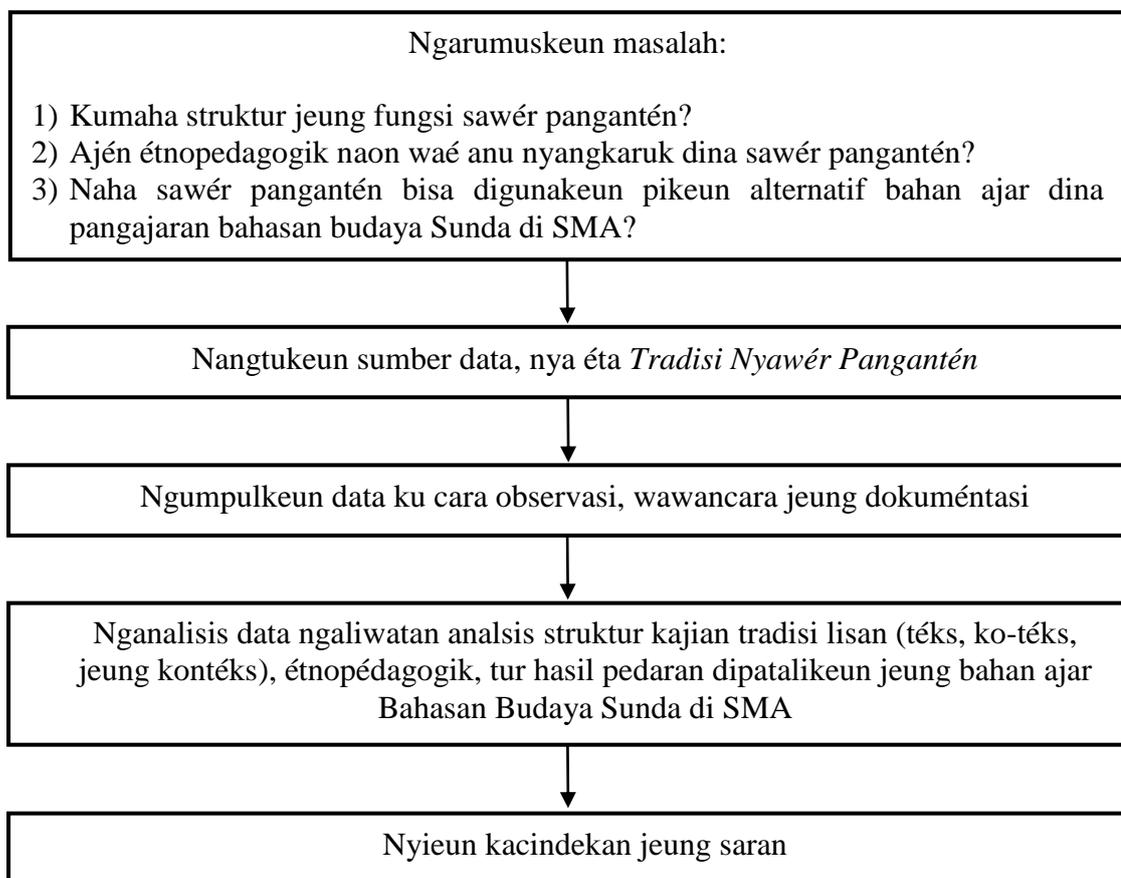
BAB III

MÉTODE PANALUNGTIKAN

Dina ieu bab baris dipedar métode panalungtikan, lokasi panalungtikan, sumber data, instrumén panalungtikan, téhnik ngumpulkeun data, prosés analisis data, midangkeun hasil data analisis, jeung desain panalungtikan.

3.1 Desain Panalungtikan

Desain dina ieu panalungtikan bisa dibagankeun saperti ieu dihandap.

Gambar 3.1
Desain Panalungtikan

Dina legana masalah anu dipedar, panalungtikan dipuseurkeun kana struktur kajian tradisi lisan kana tradisi nyawér pangantén, ajén étnopédagogik anu nyangkaruk dina tradisi nyawér pangantén, sarta hasil pedaran dipatalikeun jeung bahan ajar Bahasan Budaya Sunda di SMA.

3.2 Méthode Panalungtikan

Méthode anu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta méthode déskriptif dina kajian tradisi lisan. Ieu méthode ngagambarkeun sagala hal anu aya patalina jeung kajian tradisi lisan di kahirupan masarakat anu ditalungtik. Méthode deskriptif bisa dipaké kalayan maluruh jeung medar kompléksitas objék panalungtikan. Méthode déskriptif dipiharep bisa maluruh fénoména tradisi lisan tina tradisi nyawér pangantén dumasar présféktif palaku anu kalibet dipatalikeun kana fungsi dina kahirupan masarakat.

Méthode déskriptif kacida pentingna pikeun paradigma kajian tradisi lisan sabab loyog pisan jeung panalungtikan tradisi lisan anu sifatna maluruh, ngaguar tur medar pola jeung ma'na kajian tradisi lisan sacara holistik (Sibarani, 2015). Dina kajian tradisi lisan anu ngagunakeun panalungtikan kualitatif bisa ngamangpaatkeun opat kajian tiori, di antarana (1) tiori budaya, (2) tiori feomenologi, (3) tiori étnométdologik, jeung (4) tiori interaksionisme simbolik (Sibarani, 2015). Tina opat tiori, ieu panalungtikan leuwih ngagunakeun panalungtikan budaya sacara naturalistik sabab ngawengku konsisténsi jeung éntépseureuhna.

Anu jadi objék panalungtikan dina ieu panalungtikan tradisi lisan nya éta tradisi nyawér pangantén anu ditilik tina wangun jeung eusi. Dina wangun nya éta ngawengku téks (struktur), ko-téks (élémén atawa unsur), jeung kontéks (kondisi) anu bakal jadi formula atawa pola dina tradisi nyawér pangantén ieu. Dina eusi ngawengku ajén jeung norma (fungsi jeung ma'na) anu mangrupa kearifan lokal masarakat Sunda.

3.3 Sumber Data Panalungtikan

Sumber data dina ieu panalungtikan nya éta tradisi nyawér pangantén anu kagolong kana tradisi lisan. Panalungtikan tradisi lisan ngagunakeun data kualitatif mangrupa informan anu dipilih sacara *purposive* dumasar tinimbangan nu tangtu kana tujuan panalungtikan. Informan dipilih kalayan tinimbangan dumasar kaahlian dina widangna nya éta mangrupa salah sahiji juru sawér nu aya di Cikaso Kecamatan Cicadas Kota Bandung, ogé tradisi nyawér pangantén anu dilaksanakeun di Gedung Graha Alif Kecamatan Solokanjeruk Kabupatén Bandung.

Sumber data dina ieu panalungtikan nya éta ngawengku data primér jeung data sékundér. Data primér dicangking tina hasil wawancara jeung observasi. Wawancara dilakukeun kalayan maksud pikeun nyangking pangaweruh, pamadegan, jeung pangalaman informan. Observasi di lapangan dipimaksud pikeun meunangkeun data anu leuwih lengkep ngeunaan kajadian, kagiatan, paripolah jeung tindakan informan sarta interaksi sosial nu leuwih lengkep.

Data sékundér dicangking tina telaah pustaka jeung perekaman sarta pendokumentasian. Kalayan maksud pikeun ngabantu panalungtik upama aya data anu kaliwat atawa teu kacatet ku panalungtik.

Anapon informan dina ieu panalungtikan nya éta ditétélakeun dina tabél ieu di handap.

Tabél 3.1
Data informan

Data Informan	
	<p>Wasta : Adang Rubama</p> <p>Umur : 60 taun</p> <p>Pakasaban : Pensiunan</p> <p>Padumukan : Gang Madtasan No. 27, Cikaso Kecamatan Cicadas Kota Bandung</p>

3.4 Téhnik jeung Instrumén Panalungtikan

3.4.1 Téhnik Panalungtikan

Téhnik panalungtikan anu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta ieu di handap.

a) Studi Pustaka

Studi pustaka dipaké pikeun maluruh informasi anu luyu kana pasualan anu ditalungtik. Anapon éta informasi téh dipaluruh dina buku-buku ilmiah, karangan ilmiah jeung réa-réa deui.

b) Observasi

Téhnik observasi dina ieu panalungtikan dipaké pikeun nyangking data anu aya patalina jeung panalungtikan. Anapon data anu bakal dipaluruh nya éta ngeunaan hal anu aya patalina tur ngarojong kana tradisi nyawér pangantén.

c) Wawancara

Ieu téhnik dipaké pikeun maluruh hal-hal anu can kajawab di saluareun upacara tradisi nyawér pangantén. Téhnik wawancara baris ngaliwatan sababaraha pertanyaan anu baris ditanyakeun ka narasumber.

d) Dokuméntasi

Ieu téhnik dipaké pikeun nyangking rékaman tur foto nalika upacara tradisi nyawér pangantén lumangsung. Tujuanna pikeun maluruh informasi anu bakal ngarojong kana hasil panalungtikan.

e) Analisis

Téhnik analisis dipaké pikeun maluruh upacara tradisi nyawér pangantén. Anapon analisis anu dipaké nya éta analisis struktur, étnopédagogik sarta aplikasi hasil pedaran pikeun bahan ajar bahasan budaya Sunda di SMA.

3.4.2 Instrumen Panalungtikan

Instrumén mangrupa hal anu penting dina panalungtikan, sabab instrumén mangaruhan kana hadé atawa goréngna hiji panalungtikan. Instrumén dipaké pikeun ngumpulkeun data anu bener-bener dituju sarta data anu diperlukeun, anu éngkéna bisa ngajawab masalah.

a) Instrumén Studi Pustaka

Dina studi pustaka, instrumén anu dipaké mangrupa tabél anu tujuanna pikeun ngadata daptar buku anu dijadikeun rujukan dina ieu panalungtikan. Anapon daptar buku anu dijadikeun rujukan dina ieu panalungtikan nya éta ieu di handap.

Tabél 3.2
Daptar Buku anu Dipaké dina Panalungtikan

No.	Buku	Keterangan
1	Kabudayaan	Aya
2	Kasatraan	Aya
3	Pangajaran	Aya

b) Instrumén Observasi

Instrumén anu dipaké mangrupa instrumén céklis anu tujuanna maluruh kaayaan anu ngarojong kana hasil panalungtikan. Anapon lembar observasina bisa ditingali ieu di handap.

Tabél 3.3
Lembar Observasi

No.	Hal anu Ditalungtik	Kondisi	
		Aya	Teu Aya
1.	Téks • Sawér Pangantén		
2.	Ko-téks • Palaku • Barang		

	• Tata letak		
3.	Kontéks/Fungsi Sawér		
4.	Étnopédagogik <ul style="list-style-type: none"> • Moral manusa ka Pangéran • Moral manusa ka pribadi • Moral manusa ka manusa • Moral manusa ka alam • Moral manusa ka waktu • Moral manusa dlina ngahontal kasugemaan lahir batin 		

c) Instrumen Wawancara

Instrumen panalungtikan dina ieu panalungtikan nya éta pedoman wawancara. Wawancara dina ieu panalungtikan ngagunakeu wawancara terstruktur. Anapon pedoman wawancara dina ieu panalungtikan nya éta dina wangun pertanyaan ieu di handap.

Tabél 3.4
Pedoman Wawancara

Pedoman Wawancara	
1.	Ti iraha sadérék aub dina kagiatan nyawér?
2.	Naha diajarkeun? Atawa éstuning diajar sorangan?
3.	Naon anu dipikaterang ku sadérék ngeunaan sawér?
4.	Naon bédana antara sawér pangantén, sunatan, jeung ngaliwon orok?
5.	Alat-alat jeung bahan naon baé nu digunakeun dina nyawér téh?
6.	Naon hartina éta alat-alat jeung bahan téh?
7.	Kumaha prak-prakan nyawér pangantén téh?
8.	Naon fungsina sawér pangantén téh?
9.	Aya siloka naon dina sawér panganten téh?
10.	Aya ajén-ajén naon waé anu nangkaruk dina sawér téh?
11.	Tiasa dicontoan kumaha unina sawer panganten téh?

12.	Anu digunakeun dina sawer panganten teh mangrupa tembang atanapi naon?
13.	Timana sadérék kagungan rumpaka eta sawer?
14.	Naha kiwari aya parobihan atanapi henteu eta rumpaka sawer teh?
15.	Naha tiasa dirobih atanapi tos kitu kedahna eta rumpaka sawer teh?

d) Instrumén Dokuméntasi

Instrumén anu dipaké dina téhnik dokuménsi nya éta pakakas digital anu bisa ngarékam sora jeung video ogé nyokot foto. Instrumén anu digunakeun nya éta kaméra jeung pakakas ngarékam dina HP.

e) Instrumén Analisis

Instrumén anu dipaké pikeun analisis data nya éta ngagunakeun pedoman analisis kana struktur sawér anu ngagunakeun kajian tradisi lisan jeung analisis ajén étnopédagogik anu aya dina tradisi nyawér. Sangkan leuwih maham kana pedoman analisis baris ditabélkeun ieu di handap.

Tabél 3.5
Analisis Struktur Tradisi Lisan dina Sawér

No.	Data	Struktur Tradisi Lisan		
		Téks	Ko-téks	Kontéks

Tabél 3.6
Analisis Ajén Étnopédagogik

No.	Data	Sawangan Hirup Urang Sunda					
		MP	MPr	MM	MA	MW	MLB

Keterangan:

- MP : Moral manusa ka Pangéran
 MPr : Moral manusa ka pribadi
 MM : Moral manusa ka manusa séjénna
 MA : Moral manusa ka alam
 MW : Moral manusa kana waktu
 MLB : Moral manusa dina ngahontal kasugemaan lahir jeung batin

Tabél 3.7
Analisis Babandingan Tradisi Nyawér Pangantén

No.	Data	Unsur-unsur Tradisi Lisan		
		Palaku	Barang	Kontéks Kaayaan
1	VS1			
2	VS2			
3	VS3			
4	VS4			
5	VS5			

Keterangan:

- VS1 : Vidéo Sawér 1
 VS2 : Vidéo Sawér 2
 VS3 : Vidéo Sawér 3
 VS4 : Vidéo Sawér 4
 VS5 : Vidéo Sawér 5

3.5 Analisis Data

Saacan nuluykeun kana analisis data aya sababaraha téhnik pikeun ngolah data, baris dipedar ieu di handap.

1) Tatahar

Tatahar dilakukeun saacan ngalaksanakeun panalungtikan, kalawan tujuan pikeun nyiapkeun sakabéh perangkat panalungtikan.

Andi Tri Sulistian, 2017

*ULIKAN STRUKTUR JEUNG ÉTNOPEĐAGOGIK KANA TRADISI NYAWÉR PANGANTÉN
 PIKEUN ALTERNATIF BAHAN AJAR BAHASAN BUDAYA SUNDA DI SMA*

Universitas Pendidikan Indonesia | Respository.upi.edu | Perpustakaan.upi.edu

2) Reduksi Data

Sabada data dicangking ti lapangan, satuluyna dilakukeun analisis jeung reduksi. Reduksi data nya éta ngarangcum, milih jeung milah hal-hal anu mangrupa tina tujuan poko panalungtikan, museurkeun paniten sacara fokus kana hal nu penting, maluruh téma jeung pola sarta miceun hal-hal anu dianggap teu perlu. Ku kituna data nu geus direduksi bakal méré gambaran lu leuwih jelas (Sugiyono, 2015, kc. 338).

3) Midangkeun Data

Sabada data direduksi, satuluyna nya éta data disajikeun. Nyajikeun data nya éta usaha pikeun nuduhkeun atawa medar data jeung informasi, pikeun mikanyaho gambaran sagemblengna atawa bagian nu tangtu tina éta panalungtikan (Sugiyono, 2015, kc. 341).

4) Kacindekan

Kacindekan ditulis pikeun méré gambaran sarta ngajelaskeun hal anu anyar tina panalungtikan. Kacindekan ogé ditulis pikeun ngajawab rumusan masalah dina panalungtikan (Sugiyono, 20015, kc. 345).

Data anu geus dicangking, saterusna diolah maké téhnik analisis struktur kajian tradisi lisan nya éta téks, ko-téks jeung kontéks, saterusna analisis ajén étnopédagogik, tuluy hasil tina analisis diaplikasikeun kana bahan ajar bahasan budaya Sunda di SMA. Anapon léngkah-léngkah pikeun nganalisis data bisa ditingali ieu di handap.

- a) Data hasil panalungtikan dipasing-pasing dumasar tabél anu dipaké
- b) Data tuluy dianalisis struktur kajian tradisi lisan anu ngawengku téks, ko-téks jeung kontéks.
- c) Saréngséna ngalaksanakeun analisis struktur, tuluy dianalisis ajén étnopédagogik anu nyangkaruk dina tradisi nyawér pangantén
- d) Saréngséna ngalaksanakeun analisis ajén étnopédagogik, tuluy hasil tina pedaran diaplikasikeun kana bahan ajar Bahasan Budaya Sunda di SMA.
- e) Sabada réngsé nganalisis struktur, ajén étnopédagogik, tur ngalarapkeun jadi bahan ajar Bahasan Budaya Sunda, tuluy nyieun kacindekan jeung saran kana hasil panalungtikan anu bisa jadi bahan rékoméndasi pikeun panalungtilan satuluyna.